

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de invoering van een knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Naar aanleiding van het VESOC Werkgelegenheidsakkoord “Iedereen nodig, Iedereen mee”, wordt er een knelpuntpremie voor niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die niet-beroepsactief (geen vervangingsuitkering) zijn en die een langdurig traject voor een knelpuntopleiding willen volgen, in het leven geroepen.

De doelgroep die beoogd wordt voor deze knelpuntpremie betreffen werkzoekenden die geen enkele vorm van inkomen hebben, die in de afgelopen twee jaar niet minimum drie maanden gewerkt hebben of geen opleiding succesvol voltooid hebben onder de leerplicht en die zich engageren om een knelpuntopleiding van minimum drie maanden te volgen. De knelpuntpremie zal uitbetaald worden in drie schijven. 750 euro bij de start van de knelpuntopleiding, 1000 euro na het succesvol voltooien van de knelpuntopleiding en 1500 euro na tewerkstelling.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggend besluit heeft betrekking op het beleidsveld werk.

Naar aanleiding van onderstaande passage (p. 17) uit het VESOC Werkgelegenheidsakkoord “Iedereen nodig, Iedereen mee” werd het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de invoering van een knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven in het leven geroepen.

“De Vlaamse Regering en de sociale partners willen niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (geen vervangingsuitkering) die om diverse redenen minstens twee jaar niet (meer) actief zijn op de arbeidsmarkt en zich engageren voor een langdurige knelpuntopleiding, stimuleren met een financiële incentive. De Vlaamse Regering en de sociale partners bespreken de modaliteiten van de premie, rekening houdende met de uitvoerbaarheid. We bekijken daarbij ook hoe we maximaal tot succesvolle afronding en doorstroom naar werk kunnen komen voor wie dergelijke opleiding volgt. Ook uitkeringsgerechtigde langdurig werkzoekenden laten we niet los. Ook zij kunnen diverse opleidingen bij VDAB en partners volgen als het past binnen hun traject naar werk. De toegang tot deze opleidingen is gratis en de kosten voor kinderopvang en verplaatsing worden vergoed.”

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 18 januari 2023 heeft de Raad van Bestuur van VDAB een positief advies gegeven omtrent voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de invoering van een knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven.

Op 22 maart 2023 werd het wetgevingstechnisch en taalkundig advies aangevraagd. Het bijgaand voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/109.

De Inspectie van Financiën heeft een gunstig advies gegeven op 20 maart 2023.

Het begrotingsakkoord werd op 20 april 2023 verleend.

De Vlaamse Regering heeft op 21 april 2023 het voorontwerp van besluit principieel goedgekeurd.

Op 8 mei 2023 heeft de SERV een positief advies gegeven.

De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) heeft advies nr. 2023/049 verleend op 16 mei 2023.

De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) heeft voor haar advies, gegeven op 12 juni 2023, verwezen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten.

De Raad van State verleende advies 73.916/1 op 17 juli 2023, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het VESOC Werkgelegenheidsakkoord “Iedereen nodig, Iedereen mee”, geeft aan om een financiële incentive in het leven te roepen om niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die niet-beroepsactief (geen vervangingsuitkering) zijn en die zich willen engageren om een langdurige knelpuntopleiding te volgen, te stimuleren om deze opleiding te volgen om vervolgens aan de slag te gaan.

De premie zal bestaan uit drie schijven (750, 1000 en 1500 euro) die toegekend zullen worden aan cursisten die voldoen aan de wettelijke voorwaarden.

De eerste schijf van 750 euro ontvangt de cursist bij de start van de knelpuntopleiding die minimum 90 kalenderdagen moet duren en waarvoor er prestaties zijn geregistreerd.

De tweede schijf van 1000 euro ontvangt de cursist na het succesvol beëindigen van de knelpuntopleiding. Wanneer de knelpuntopleiding meerdere jaren duurt, ontvangt de cursist ieder opleidingsjaar 1000 euro indien het opleidingsjaar succesvol voltooid is.

De derde schijf van 1500 euro ontvangt de cursist indien er een tewerkstelling is van minimum 28 werkdagen binnen de vier maanden na het succesvol voltooien van de knelpuntopleiding of minstens na het succesvol voltooien van een tussentijdse kwalificatie.

Gezien deze knelpuntpremie een proefproject is, zal er door VDAB voorzien worden in een evaluatie.

B. TOELICHTING BIJ DE ADVIEZEN

De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft advies nr. 2023/049 gegeven op 16 mei 2023. Gezien de onbevoegdheid van de Vlaamse Toezichtscommissie werd hier geen rekening mee gehouden.

De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) heeft voor haar advies, gegeven op 12 juni 2023, verwezen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gaf een advies op 8 mei 2023. De SERV vindt het positief dat de knelpuntpremie, een element uit het VESOC Werkgelegenheidsakkoord, wordt uitgevoerd. Gezien ze nauw betrokken waren bij de operationalisering geven ze een positief advies. De SERV geeft wel nog enkele aandachtspunten mee:

Bij de monitoring van de maatregel vraagt de SERV aandacht voor onderstaande indicatoren. In de monitoring die door VDAB zal worden voorzien zullen deze worden meegenomen:

- Het aantal niet-beroepsactieven dat een VDAB-erkende opleiding aanvraagt;
- Het aantal niet-beroepsactieven dat start in een door VDAB-erkende opleiding;
- Het aantal niet-beroepsactieven dat een opleiding succesvol afrondt;
- Het aantal niet-beroepsactieven dat na het succesvol beëindigen van de knelpuntopleiding doorstroomt naar werk en,
- Het duurzaam karakter van deze tewerkstelling.

De SERV stelt ook voor om een nulmeting te doen en de situatie 'as is' te vergelijken met die op het einde van het proefproject. Hierin zal worden voorzien. Daarnaast is er een bevraging voorzien bij niet-beroepsactieven rond loopbaancheques en premies, hetzij via de arbeidsmarktmonitor, hetzij via marktonderzoekbureaus. In dit onderzoek zal ook het belang van de financiële drempel en prikkel (premie) vergeleken worden met andere mogelijke drempels in functie van de deelname van niet-beroepsactieven aan een beroepsopleiding en de arbeidsmarkt zoals bv. culturele drempels, mobiliteit, kinderopvang,... VDAB bevrageert de cursisten daarnaast bij de start van hun opleiding over de invloed van de premie op hun beslissing om deel te nemen alsook naar de kwaliteit van de dienstverlening (bv. de toegankelijkheid).

De leden van de SERV geven aan dat op voorhand duidelijk moet zijn wanneer de maatregel door het beleid als succesvol wordt beschouwd. Het succes van de premie zal steeds

beoordeeld worden in perspectief met de evoluties in cursistenpopulatie van bijvoorbeeld knelpuntopleidingen in het algemeen en hun doorstroom naar duurzaam werk en het effect op loopbaanperspectieven. Dit zal mede bepalend zijn of een groei, status quo of zelfs een dalend aantal cursisten met een knelpuntpremie een succes is.

De voorstellen mbt monitoring en evaluatie van de knelpuntpremie zullen in het najaar 2023 aan de IKW worden voorgelegd.

De SERV vraagt ook om voldoende aandacht te geven aan het bekendmaken van de premie zowel bij de doelgroep als bij de verschillende organisaties die mee instaan voor het bereik van niet-beroepsactieven. VDAB zal de premie extra onder de aandacht brengen bij de opleidingspartners van VDAB, maar ook andere partnerorganisaties en organisaties die in aanraking komen met de doelgroep bv. de ESF-lokale partnerschappen voor werkzoekenden met een complexe problematiek en niet-beroepsactieven die momenteel worden uitgerold.

Tot slot had de SERV in hun advies de concrete vraag of een cursist het recht op de knelpuntpremie niet verliest indien de langdurige knelpuntopleiding verder loopt na de buitenwerkingsdatum en dat, indien aan de voorwaarden voor de eerste, tweede en/of derde schijf zijn voldaan na de buitenwerkingsdatum, de cursist deze nog steeds zal ontvangen. Daar kan positief op gereageerd worden, De cursist blijft het recht op de knelpuntpremie behouden zolang hij aan de voorwaarden voldoet, ook al loopt de knelpuntopleiding verder dan de buitenwerkingsdatum.

De Raad van State bracht advies 73.916/1 op 17 juli 2023 uit. In dat advies geeft de Raad van State geeft aan dat het ontwerpbesluit een verwerking van persoonsgegevens bevat. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt dat het formeel legaliteitsbeginsel moet worden nageleefd. De Raad van State geeft aan dat alle "essentiële elementen" bij een verwerking van persoonsgegevens moeten opgenomen worden in de wet zelf. Er kan worden aangenomen dat artikel 4/1 van het VDAB-decreet een afdoende decretale regeling bevat inzake bepaalde "essentiële elementen", maar over twee van deze elementen (namelijk categorie van verwerkte gegevens (inkomen en reden stopzetting) en de bewaartermijn) is er twijfel. Om in overeenstemming te zijn met artikel 22 van de Grondwet geeft de Raad van State aan dat artikel 4/1 van het VDAB-decreet zal moeten aangevuld worden. VDAB zal dit advies ter harte nemen.

De Raad van State geeft tevens enkele technische opmerkingen mee, waaronder de opmerking om de buitenwerkingtreding van het besluit niet te vroeg plaatsvindt. De ontworpen regeling treedt immers in werking op 1 september 2023 en voorziet uitdrukkelijk in de mogelijkheid dat de knelpuntopleiding twee jaar of langer duurt. Gezien het laatste traject kan opgestart worden op 31 oktober 2024 wordt de buitenwerkingtreding van het besluit omwille van rechtszekerheid aangepast naar 31 maart 2030.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Art. 1. In dit artikel wordt er een punt 34° en punt 35° in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding (verder: VDAB-besluit) toegevoegd. Deze punten betreffen de definitie van het woord "knelpuntopleiding" en "tussentijdse kwalificatie".

Art. 2. Artikel 6, §3 van het VDAB-besluit beschrijft de voorwaarden en tijdstippen van uitbetaling van de knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven. Zo moet de cursist onder andere een knelpuntopleiding volgen die minstens 90 kalenderdagen duurt en mag hij/zij in de twee jaar voor de start van deze knelpuntopleiding niet langer dan 90 dagen tewerkgesteld zijn geweest of mag hij/zij geen opleiding succesvol voltooid hebben

onder het stelsel van de Belgische leerplicht. Onder het succesvol voltooiën van een opleiding onder het stelsel van de leerplicht wordt begrepen: een diploma secundair onderwijs, een getuigschrift 2^e jaar 3^e graad BSO of een getuigschrift van opleiding voor Buso opleidingsvorm 3. Om te voorkomen dat jongeren het secundair onderwijs vroegtijdig verlaten om van deze maatregel gebruik te maken, moeten ze minstens twee jaar uitgeschreven zijn uit het secundair onderwijs.

Daarnaast mag de cursist ook geen inkomen ontvangen die aangegeven staat in het besluit.

De eerste schijf van de knelpuntpremie (750 euro) ontvangt de cursist indien hij/zij start met een knelpuntopleiding. De voorwaarde bij de eerste schijf is dat er wel prestaties geregistreerd worden. De geleverde prestaties moeten gelijk zijn aan het aantal dagen zoals overeengekomen (voltijdse of deeltijdse opleiding).

De tweede schijf van de knelpuntpremie (1000 euro) ontvangt de cursist als hij/zij succesvol geslaagd is voor de knelpuntopleiding of tussentijdse kwalificatie. Indien de knelpuntopleiding twee jaar of langer duurt ontvangt de cursist ieder succesvol voltooid opleidingsjaar 1000 euro.

De derde schijf van de knelpuntpremie (1500 euro) ontvangt de cursist op voorwaarde dat de cursist de tweede schijf van de knelpuntpremie ontvangen heeft, succesvol geslaagd is voor de knelpuntopleiding of tussentijdse kwalificatie en een tewerkstelling heeft van minimum 28 werkdagen binnen de vier maanden na het beëindigen van de knelpuntopleiding. Zowel dagen onder een arbeidsovereenkomst, onder een IBO-overeenkomst als onder een ambtenarenstatuut, als een voldoende lange inschrijving als zelfstandige tellen hier mee. De reden waarom er voor 28 dagen is gekozen, is omdat een klant na 28 dagen tewerkstelling wordt uitgeschreven bij VDAB.

Als de knelpuntopleiding stopgezet wordt omwille van ziekte, overmacht of zwangerschapsverlof en dezelfde knelpuntopleiding wordt opnieuw voortgezet uiterlijk 1 jaar na de stopzetting, dan behoudt de cursist het recht op de uitbetaling van de resterende schijven van de knelpuntpremie als aan de voorwaarden voldaan is.

Een cursist kan maar 1 knelpuntopleiding volgen waarbij hij/zij in aanmerking komt voor de volledige knelpuntpremie of een deel hiervan.

Enkel overeenkomsten voor knelpuntopleidingen die ingaan vanaf 1 september 2023 komen in aanmerking voor een knelpuntpremie. De laatste dag waarop een traject voor een knelpuntopleiding kan ingaan is 31 oktober 2024.

Als laatste wordt er in dit artikel een wijziging in een zinsnede in artikel 6, §4 van het VDAB-besluit aangebracht. Daardoor wordt bepaald dat VDAB instaat voor de betaling van de knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven.

Art. 3. De knelpuntpremie is een proefproject en wordt geëvalueerd door VDAB uiterlijk 30 juni 2025.

Art. 4. Het besluit treedt in werking op 1 september 2023. Tevens zal artikel 6, §3 van het VDAB-besluit buiten werking treden op 31 maart 2030.

Art. 5. Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor Werk, belast is met de uitvoering van dit besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er worden geen bijkomende middelen voorzien voor 2023. Dit wordt opgenomen binnen de beschikbare begrotingskredieten van de VDAB.

Voor het jaar 2024 wordt ESF-financiering voorzien via prioriteit 5 ('Sociale Innovatie') in het Operationeel Programma (2021-2027). De totale kost in 2024 zal € 1.700.000 bedragen. ESF zal hiervan 60% financieren (€ 1.000.000). De overige 40% (€ 700.000) wordt voorzien via het Vlaams cofinancieringsfonds.

Aangezien een opleiding meerdere jaren kan duren en een cursist dus nog recht kan hebben op een deel van de premie in 2025 of later, zal er nog budget nodig zijn na 2024.

Voor het jaar 2025 wordt er gekozen voor ESF-financiering.

Voor de jaren 2026 – 2030 voorziet VDAB dit op te nemen binnen de bestaande begrotingskredieten.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeelsbestand en dus ook niet op de personeelsbudgetten van VDAB.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de invoering van een knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven treedt in werking op 1 september 2023.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de invoering van een knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven;
- 2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen:

- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de invoering van een knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven;
- Advies de SERV;
- Advies van de Raad van State.